

Op 6 maart 1960 ontviel ons Professor-Dichter René Despicht. Wij hebben hem toen herdacht in een korte bijdrage. In het septembernummer 1960 publiceerden wij een treffende bijdrage van zijn vriend Prof. Dr. Willem Pée.

Nu, één jaar na z'n overlijden, wensen wij hem te herdenken met de hulde-toespraak van Z.E.H. Kanunnik-Deken J. Verdonck uit Steenvoorde.

Deze tekst werd op band genomen door de B.R.T.-Kortrijk enkele dagen voor het overlijden van Prof. Despicht. Toen hij uitgezonden werd, op 26 maart 1960, was Prof. Despicht reeds overleden.

In een begeleidende brief van Kanunnik J. Verdonck lezen wij: "Waarschijnlijk zult gij bemerken dat mijn schrijven onovereenkomstig is met het hedendaagsch beschaafd Nederlandsch. Maar ja "zoo" spreken en schrijven de Fransche Vlamingen".

Mijnheer Despicht

is de priester uit Zuid-Vlaanderen die vroeger, en onder andere bedieningen in ons bisdom, de geprezen professor was van « Nederlandsche philologie en litteratuur » aan de vrije hogeschool van Rijsel. In Fransch-Vlaanderen is hij verre en naar gekend. Al degene die, in ons geweste, Vlaming zijn en zich kind voelen van Moeder-Vlaanderen, zullen nog lange spreken met erkentenis en eerbied van Mijnheer « Spicht », zoals men hem hier kortweg noemde. Hij heeft veel vrienden en kennissen. Veel zijn bij hem op bezoek of te rade gekomen... in zijn kleen huizeken van de Watoustraat te Steenvoorde. Ook buiten ons Vlaamsch gebied in Frankrijk, verderop, in de Vlaamschspreekende gebieden van België en in Nederland, is Mijnheer Despicht goed gekend, speciaal door student en geletterde, als philoloog en schrijver in oud Vlaamsch dialect. Hij is gekend en daarbij nog met recht geprezen om al hetgeen dat hij gedaan heeft ten dienste van zijne Moedertaal en van zijn volk.

De 25n Maart van dit jaar 1960 ging Mijnheer Despicht 90 jaar oud zijn. En wij verhoopten dat wij met hem dien verjaardag nog gingen mogen beleven en met vreugde vieren. Ons Heer heeft het anders geschikt. Sedert eenige dagen is Mijnheer Despicht erg ziek. En het is te vrezen dat hij hier op aarde niet meer zal verjaren. Hij heeft er zelf een voorgevoel van. Als ik hem, twee dagen geleden, sprak van zijn aanstaande negentigste verjaardag. « Ja, » zeide hij, « kweet het... de 25n Maart zou ik 90 jaar zijn... Maar 'k gaan hier niet meer zijn. » En moest hij het geraân hebben, 't ware oprecht jammer.

Want langst Radio-Kortrijk is het voorzien dat er over hem zal gesproken zijn... over hem en over al wat die verdienstige priester uit Fransch-Vlaanderen gepresteert heeft om het Vlaamsch te behouden en de kennis ervan te verspreiden en te verdiepen bij ons volk van Zuid-Vlaanderen. Wij verhoplen dat die uitzending toch zal plaats hebben. En wij zullen met veelen uit Steenvoorde en omstreken op de loer zitten, « à l'écoute » van Radio Kortrijk, op de gepaste dag en uur, om ons te verheugen bij de hulde die alzoo zal gebracht worden aan onzen dierbaren Abbé Despicht.

Wijder, Vlamingen van Zuid-Vlaanderen, kenneñ natuurlijk Mijnheer Despicht « op a draad »... Elders heeft men misschien wel, nu of toen, 't een of 't ander over hem of van hem te lezen gevonden in tijdschriften of dagbladen? — Maar in de verte is men waarschijnlijk weinig op de hoogte van zijn « Curriculum vitae ». Hier nu dus een korte resumé van zijn lang leven.

Mijnheer Despicht was geboren den 25n Maart 1870, te Ochtezeele, 'n kleen dorpken aan de voet van de Kasselberg, waar de bevolking heden ten dage nog uitsluitelijk Vlaamsch spreekt. Hij was vier jaar oud als zijn ouders verhuisden naar Arneke, waar zij pachters waren van ene kleene boerderij. In Arneke is hij op tijd naar school gegaan, maar... nie al te regelmatig. Dikwijls, in zijn opkomen, moest hij thuis blijven en de school missen... niet dat hij schoolschui was, maar omdat het studeeren hem vermoeide. En dan herstelde hij zijn zenuw-stelsel, en gerocht hij zijne « depressie » gauw kwijt, al werkend met vader op den akker in openlucht. Zoo heeft hij daarbij nog handeling gekregen van alle slag en soorten van boerewerken. Later tijd is hij altijd geern in contact geweest met de menschen van te lande. Met die menschen was hij altijd ten volle thuis om te spreken van boeren, boereleven en boerewerk.

Alswanneer hij uitgeleerd was in de dorpschool van Arneke is hij verder gaan studeren in 't kleen Seminarie van Hazebrouck en van Kamerijk. Van daar is hij, baccalaurerend in de letters, overgegaan naar de Katholieke hoogschool van Rijssel. Hij is ervan af gekomen licentiaat in de germaansche talen.

Den 4n Juni 1898 was hij priester gewijd in Rijssel en professor benoemd in het « Jeanne d'Arc college » te Rijssel. Maar nog eens had hij te sukkelen met zijn gezondheid. Na 3 jaren professoraat wierd hij cappelaan benoemd in Zegers-Cappel. Daar was hij in dienst als de eerste wereldoorlog uitbrak. Geheel dien oorlog van 1914-18 heeft Mijnheer Despicht meegemaakt als taalsman « attaché à la Mission Anglaise » op het fransch front. Na de wapenstilstand van 1918, heeft hij zes jaren gediend als cappelaan te Winnezeele. Eindelijk is hij van daar, ziekelijk, in 1929, te Steenvoorde komen wonen als rustende priester. Die ruste en ook de Steenvoordsche gezonde

lucht hebben hem nog al rap merkkelijk hersteld en verpuppeld. En juist dien tijde, had Doktr. Kanunnik Looten, voorzitter van de « Comité flamand de France », bekomen dat er in de vrije hoogschool van Rijssel « une chaire de philologie et de littérature néerlandaise » zou ingericht zijn. Mijnheer Despicht was er de goed gekozen eerste professor van. Alzoo heeft hij veel kunnen doen en feitelijk gedaan en geern gedaan voor het bewaren in Fransch-Vlaanderen van onze Moedertaal.

Ondertusschen woonde hij voort in Steenvoorde waar hij door ieder een gezien was als een voorbeeldige priester en ook als... een « studiemann », van wien men wist en zeide: « Hij zit van 's nuchtends tot 's navonds in zijn boeken ». Zelfs voor de laatsten oorlog had hij een eigenaardig middel uitgevonden om geruster te kunnen werken, studeeren en bouguineeren. Hier in Steenvoorde, op korten afstand van het dorp, hebben wij het « boomvoorde bosch ». Dat bosch is daar omtrent 40 hectaren groot en het is een overblijfsel van de veele bosschen die overtijd ons Houtland van Fransch-Vlaanderen bedekten.

Welnu, met de permissie van den eigenaar, had Mijnheer Despicht, in 't midden van dat boomvoorde-bosch een kleen baraksche laten optimmeren. Hij had daar een tafel en een stoel en wat boeken. En alle godsche dagen, van zoo gauw dat hij streke was met zijne heilige mis, trok hij naar zijne « Kabaane van 't bosch » zoals hij dat noemde. Daar bracht hij zijn dag door, alleen met zijne boeken, in d'eenzaamheid en in de stilte van de natuur. Hij heeft dat jarenlang gedaan, uitgenomen in de putwinterdagen. Volgens het schijnt is dat hem lichaamlijk zeer voordelig geweest. Ik heb hem altemets horen vertellen van die « Kabaane in 't bosch » en hoe gezond het daar was... « Je zou nie kunnen peizen » zeide hij « welk voor een deugd dat ik daarvan had. Ik heb geheel mijn leven lang ziek a weest... T'is misschien daarom da'k zoo oud a komen zijn... Maar ja, 't spreekwoord zegt: 't zijn de krakende wagens die langst loopen! Niettemin moest ik al lang dood zijn! Maar 't is 't bosch van Boomvoorde die mij gesauveerd heeft. »

Zoo sprak hij, in dat zoet West-Vlaamsch dialect dat nu nog door veel in Fransch-Vlaanderen gekend is en gebruikt.

Kan. Deken J. VERDONCK